Samenvatting

Het college stelt de uitvoeringsagenda lage basisvaardigheden vast. Met deze agenda werkt de gemeente Maastricht aan het voorkomen en verminderen van lage basisvaardigheden op het gebied van taal, rekenen en digitale vaardigheden. De agenda geeft invulling aan het regionale plan lage basisvaardigheden en brengt bestaande activiteiten, partners en verantwoordelijkheden samen in één lokale aanpak.

Met de uitvoeringsagenda versterkt de gemeente de samenhang tussen onderwijs, welzijn, zorg en participatie. Hierdoor wordt gerichter gewerkt aan de zelfredzaamheid, ontwikkelkansen en maatschappelijke participatie van inwoners. De uitvoering sluit aan op bestaande voorzieningen, regionale afspraken en beschikbare middelen en wordt volledig gedekt binnen de bestaande begrotingsmiddelen en financieringsbronnen.

1. Beslispunten

1. De lokale uitvoeringsagenda lage basisvaardigheden 2027-2030, vast te stellen.
2. De raad te informeren over de uitvoeringsagenda lage basisvaardigheden 2027-2030 middels een raadsinformatiebrief.

Besluit Burgemeester en wethouders d.d. 13 oktober 2026:

Conform.

2. Aanleiding

In Maastricht hebben veel inwoners moeite met basisvaardigheden, zoals taal, rekenen en digitale vaardigheden. Deze problematiek kan zich op verschillende momenten in het leven manifesteren en belemmert inwoners in hun ontwikkeling, dagelijks functioneren en deelname aan de samenleving. Tegelijkertijd blijft preventie van belang om te voorkomen dat taal- en ontwikkelachterstanden op jonge leeftijd uitgroeien tot hardnekkige problemen op latere leeftijd.

In het najaar van 2025 heeft het college het regionale plan lage basisvaardigheden vastgesteld, waarin is afgesproken deze opgave regionaal en in samenhang aan te pakken. Een lokale uitwerking hiervan ontbrak tot nu toe. Daarom is een gemeentelijke uitvoeringsagenda opgesteld die bestaande activiteiten bundelt, concrete interventies met elkaar verbindt en richting geeft aan de verdere inzet. Met dit collegevoorstel wordt gevraagd de uitvoeringsagenda vast te stellen.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de lokale uitvoeringsagenda lage basisvaardigheden zet de gemeente Maastricht in op een duurzame aanpak waarbij domeinen als onderwijs, werk, welzijn en zorg nadrukkelijk met elkaar worden verbonden. Doel is het voorkomen en verminderen van lage basisvaardigheden door zowel preventieve inzet bij kinderen en gezinnen als ondersteuning van inwoners die moeite hebben met taal-, reken- en digitale vaardigheden. Hiermee wordt bevorderd dat meer inwoners, in alle levensfasen, volwaardig en zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving.

Door domeinoverstijgend te werken en meer verbinding te creëren tussen betrokken partners, worden initiatieven en ondersteuning beter op elkaar afgestemd. Dit draagt bij aan een effectievere aanpak die niet alleen inzet op het versterken van vaardigheden, maar ook op bredere participatie, ontwikkelkansen, werk en maatschappelijke betrokkenheid.

De uitvoeringsagenda combineert een pakket van concrete interventies, gericht op preventie, ondersteuning en participatie, met een werkwijze waarin partners, middelen en verantwoordelijkheden beter op elkaar worden afgestemd. Interventies zoals het Digi-Taalhuis, de BoekStartcoach, de MEE-meeleesgroep en praktijktrainingen leveren directe resultaten op voor inwoners. De uitvoeringsagenda zorgt daarbij voor samenhang, sturing en monitoring, zodat de bijdrage van deze interventies aan de gemeentelijke doelstellingen beter zichtbaar en meetbaar wordt.

Deze werkwijze sluit aan bij de gemeentelijke missie om te werken vanuit vertrouwen in inwoners en gezamenlijk met partners te bouwen aan een inclusieve stad waarin iedereen, vanuit zijn of haar mogelijkheden, kan meedoen.

Global Goals (SDG's)

1. Geen Armoede
3. Goede gezondheid
10. Verminderde ongelijkheid

3. Argumenten

1.1 De vaststelling van de uitvoeringsagenda is nodig, want hiermee wordt regionaal (bestaand) beleid concreet en uitvoerbaar gemaakt op lokaal niveau.

In het najaar van 2025 heeft het College van Burgemeester en Wethouders het regionale plan Zuid-Limburg lage basisvaardigheden vastgesteld. Voor Maastricht is een lokale uitwerking nodig om dit regionale beleid daadwerkelijk toe te passen. De uitvoeringsagenda vertaalt de vastgestelde ambities naar concrete doelen, acties en verantwoordelijkheden. Daarmee wordt duidelijk wie wat doet en wanneer. Dit is noodzakelijk om de aanpak op lokaal niveau uitvoerbaar te maken en de voortgang goed te kunnen volgen.

1.2 De uitvoeringsagenda versterkt de samenhang in een integrale, domeinoverstijgende aanpak

In Maastricht bestaan al diverse initiatieven op het gebied van taal-, reken- en digitale vaardigheden binnen domeinen als onderwijs, werk, welzijn en zorg. Een groot deel van deze inzet vindt momenteel echter nog afzonderlijk van elkaar plaats, waardoor de samenhang beperkt blijft en kansen voor een gezamenlijke aanpak onvoldoende worden benut.

De uitvoeringsagenda biedt daarom een gezamenlijk kader voor integraal en domeinoverstijgend werken. Door activiteiten en partners beter met elkaar te verbinden, ontstaat meer afstemming, duidelijkheid over rollen en gezamenlijke sturing. De afdeling Jeugd en Onderwijs vervult hierin een verbindende rol door samenwerking te stimuleren, de samenhang tussen beleidsterreinen te bewaken en regionale en lokale ontwikkelingen met elkaar te verbinden.

Hierdoor sluit de ondersteuning beter aan bij de leefwereld van inwoners en worden vraagstukken rondom basisvaardigheden in samenhang met andere levensdomeinen benaderd. Tevens worden dubbelingen voorkomen en ontstaan kansen op het snijvlak van verschillende beleidsterreinen. Zo wordt de bestaande inzet effectiever en doelgerichter ingezet, wat bijdraagt aan participatie en zelfredzaamheid van inwoners.

Daarnaast zorgt de uitvoeringsagenda ervoor dat bestaande en nieuwe interventies, zoals het Digi-Taalhuis, de BoekStartcoach, de MEE-meeleesgroep en praktijktrainingen, niet op zichzelf staan maar bijdragen aan gezamenlijke doelstellingen. Hierdoor kan beter worden gevolgd welke resultaten worden bereikt en welke interventies het meest bijdragen aan het versterken van basisvaardigheden.

1.3 Het vaststellen van de uitvoeringsagenda is effectiever dan het voortzetten van de huidige situatie, want zonder agenda blijft de aanpak versnipperd.
Als alternatief is overwogen de huidige inzet ongewijzigd voort te zetten. Dit leidt echter tot beperkte samenhang, onduidelijke verantwoordelijkheden en onvoldoende inzicht in voortgang en resultaten. Bovendien ontbreekt in de huidige werkwijze de mogelijkheid om systematisch te toetsen in hoeverre de gemeentelijke doelstellingen en wettelijke verantwoordelijkheden worden gerealiseerd. Ook is het lastig om vast te stellen in welke mate de ambities uit het regionale plan lage basisvaardigheden worden bereikt.

De uitvoeringsagenda ondervangt dit door prioriteiten te stellen, afspraken vast te leggen en de sturing en monitoring te versterken. Daarbij wordt voortgebouwd op bestaande initiatieven en ontstaat meer samenhang in de uitvoering.

1.4 De uitvoeringsagenda is financieel uitvoerbaar binnen de beschikbare middelen
De uitvoering van de actiepunten uit de uitvoeringsagenda kan worden bekostigd binnen de beschikbare begrotingsmiddelen voor lage basisvaardigheden, onderwijsachterstandenbeleid, reguliere onderwijsmiddelen en begroting bibliotheek. Hierdoor zijn de benodigde interventies, beleidsmatige coördinatie, monitoring en samenwerking financieel geborgd, zonder dat hiervoor een aanvullende financiële claim noodzakelijk is.

2.1 De raad wordt actief geïnformeerd over de uitvoering van het gemeentelijk beleid
Met de raadsinformatiebrief wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de vaststelling en uitvoering van de uitvoeringsagenda lage basisvaardigheden Maastricht 2027-2030. Hiermee wordt invulling gegeven aan de actieve informatieplicht van het college en blijft de raad op de hoogte van de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerder vastgestelde regionale plan lage basisvaardigheden.

4. Kanttekeningen of risico’s

1.1 *Het vaststellen van de uitvoeringsagenda schept verwachtingen bij partners, terwijl de gemeente is deels afhankelijk van hun inzet.*
De uitvoeringsagenda gaat uit van samenwerking met onderwijs-, welzijns- en maatschappelijke partners, waarbij de gemeente niet op alle onderdelen directe sturingsmogelijkheden heeft. Hierdoor bestaat het risico dat partners keuzes maken die niet volledig aansluiten bij de uitvoeringsagenda.

Dit risico wordt als beperkt en aanvaardbaar ingeschat, omdat de agenda voortbouwt op bestaande samenwerkingsverbanden en gezamenlijk tot stand is gekomen. De gemeente beperkt dit risico door periodieke afstemming met partners, duidelijke afspraken over rollen en verantwoordelijkheden en actieve regie op de uitvoering.

1.2 De agenda biedt richting, maar lost niet alle oorzaken van lage basisvaardigheden op.
Lage basisvaardigheden hangen samen met bredere maatschappelijke opgaven, zoals armoede, gezondheid en onderwijsachterstanden. De uitvoeringsagenda richt zich specifiek op het voorkomen en verminderen van lage basisvaardigheden en biedt daarom geen integrale oplossing voor alle achterliggende oorzaken.

Dit risico is inhoudelijk onvermijdelijk en bestuurlijk aanvaardbaar, omdat bewust is gekozen voor focus binnen de opgave lage basisvaardigheden. Het risico wordt beperkt doordat de uitvoering plaatsvindt in samenhang met andere gemeentelijke programma's en beleidsdomeinen.

5. Financiële gevolgen

Budget uitvoeringsagenda verdeeld per jaar

Wat?	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
praktijktraining	€ 6.000,00	€ 6.000,00	€ 6.000,00	€ 6.000,00
Beleidsmedewerker Jeugd en Onderwijs (0,4 FTE)	€ 47.500,00	€ 47.500,00	€ 47.500,00	€ 47.500,00
Digi-Taalhuis (duurzaam borgen)	*€ 70.000,00*	€ 70.000,00	€ 70.000,00	€ 70.000,00
Boekstartcoach (0,6 FTE)	€ 40.800,00	€ 40.800,00	€ 40.800,00	€ 40.800,00
MEE-meeleesgroep	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00
4000 stuks startmiddelen Boekstart in de kinderopvang	€ 11.500,00			
Uitvoering motie kinderkrant	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00	€ 10.000,00
Totaal per jaar	**€ 189.800,00**	**€ 178.300,00**	**€ 178.300,00**	**€ 178.300,00**
Dekking	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
bijdrage zoals opgenomen in collegebegroting	-€ 100.000,00	-€ 100.000,00	-€ 100.000,00	-€ 100.000,00

Digi-Taalhuis (duurzaam borgen) dekking via OAB 1 jaar	-€ 70.000,00			
Boekstartcoach (0,2 FTE) dekking via bibliotheek	-€ 13.600,00	-€ 13.600,00	-€ 13.600,00	-€ 13.600,00
Boekstartcoach (0,4 FTE) dekking via Reguliere onderwijsmiddelen	-€ 6.200,00	-€ 27.200,00	-€ 27.200,00	-€ 27.200,00
Bijdrage reguliere onderwijsmiddelen		-€ 37.500,00	-€ 37.500,00	-€ 37.500,00
Totaal per jaar	**-€ 189.800,00**	**-€ 178.300,00**	**-€ 178.300,00**	**-€ 178.300,00**
Nog te dekken	**€ 0,00**	**€ 0,00**	**€ 0,00**	**€ 0,00**

De uitvoering van de uitvoeringsagenda kan volledig worden gedekt binnen de bestaande beschikbare middelen. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van de structureel gereserveerde middelen voor lage basisvaardigheden zoals opgenomen in de begroting 2026-2030, middelen vanuit het onderwijsachterstandenbeleid (OAB), de bijdrage van Bibliotheek Maastricht voor de BoekStartcoach en reguliere onderwijsmiddelen.
Met deze combinatie van financieringsbronnen is de uitvoering van de uitvoeringsagenda voor de periode 2027-2030 volledig gedekt. Er wordt met dit voorstel geen aanvullende financiële claim op de gemeentelijke begroting gelegd.

6. Vervolgtraject besluitvorming, uitvoering en evaluatie

Uitvoering

Na vaststelling van de uitvoeringsagenda wordt de uitvoering voortgezet en verder versterkt binnen de bestaande samenwerking met onderwijs-, welzijns- en maatschappelijke partners. Onder regie van de beleidsmedewerker Jeugd en Onderwijs vindt sturing plaats op de uitvoering van de agenda, de samenwerking tussen partners en de aansluiting op de regionale aanpak lage basisvaardigheden.

Evaluatie

De voortgang en resultaten van de uitvoeringsagenda worden gemonitord conform de monitoringsafspraken zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda. Op basis hiervan wordt periodiek beoordeeld in hoeverre de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd en of bijsturing noodzakelijk is.

7. Communicatie

Na besluitvorming door het college informeren we de gemeenteraad via raadsinformatiebrief over de uitvoeringsagenda lage basisvaardigheden Maastricht 2027-2030. Daarnaast worden de betrokken partners geïnformeerd over de vaststelling en verdere uitvoering van de agenda.